

معانی اتفاق (۱ از ۲)

بررسی معنای اول اتفاق

معنای اول اتفاق: ۱- میان پدیده‌ها رابطه‌ی علیت وجود ندارد
انکار اصل علیت ← هر معلولی به علت نیاز ندارد ← ممکن
است معلولی بدون علت و خود به خود به وجود آید. ۲- میان پدیده‌ها و
علل آنها رابطه‌ای ضروری وجود ندارد. انکار اصل وجوب علی و
معلولی اگر همه‌ی عوامل پدیدآمدن یک معلول باشد نمی‌توان
گفت آن معلول حتماً پدید می‌آید.

۱- قبول معنای اول اتفاق = انکار اصل علیت و اصل وجوب علی و معلولی ←

۲- فیلسوفی را سراغ نداریم که به طور صریح و روشن با معنای اول اتفاق
موافق باشد.

**با توجه به آنکه معنای اول اتفاق کاملاً اشتباه است، چرا گاهی بعضی از مردم
این معنای اتفاق را به کار می‌برند؟**

برخی از مردم که از تمام اجزای یکی علت آگاه نیستند گاهی فکر می‌کنند که
در برخی موارد در عین وجود علت، معلول آن پدید نیامده است و بر این
اساس می‌پندارند که میان علت و معلول رابطه‌ی ضروری وجود ندارد.

(به عبارت دیگر این افراد علت ناقصه را به علت تامه اشتباه می‌گیرند.)

علت تامه	علت ناقصه
مجموعه ی عوامل دخیل در به وجود آمدن معلول را، «علت تامه» می نامند.	زمانی که معلول از مجموعه ای از عوامل پدید آید، هریک از عوامل را «علت ناقصه» می نامند.
علت تامه رابطه ی ضروری با معلول دارد و آن را به وجود می آورد.	علت ناقصه رابطه ی ضروری با معلول ندارد و باعث پدید آمدن معلول نمی شود.
علت تامه شرط لازم و کافی برای به وجود آمدن معلول است.	علت ناقصه، شرط لازم اما غیر کافی برای به وجود آمدن معلول است.
از بودن علت تامه به بودن معلول پی می بریم.	از وجود علت ناقصه به بودن یا نبودن معلول پی نمی بریم.

بررسی معنای دوم اتفاق

معنای دوم: سنخیتی میان علت و معلول نیست و چه بسا از هر پدیده‌ای اثری ظاهر شود که هیچ ربطی با آن پدیده ندارد. مثلا سرما باعث تبخیر آب شود یا گرمای هوا باعث سرماخوردگی شود و ... .

قبول معنای دوم اتفاق = انکار اصل سنخیت علت و معلول.

- اتفاق به معنای دوم از نظر بسیاری از فلاسفه از جمله فلاسفه‌ی مسلمان، (مانند ابن سینا، ملاصدرا، علامه طباطبایی و...) و برخی فیلسوفان اروپایی، امکان‌پذیر نیست زیرا قبول این معنای اتفاق، نفی اصل سنخیت علت و معلول است.

- اگر کسی اصل سنخیت میان علت و معلول را انکار کند ← پدید آمدن هر چیزی از هر چیزی را ممکن می داند. ← به هیچ کاری دست نخواهد زد؛ مثلا نمی‌تواند برای رفع تشنگی آب بیاشامد زیرا میان آب و رفع تشنگی رابطه‌ای مشاهده نمی‌کند.

مدرسه مجازی اینو